

KAMU/SAĞLIK

“İlaçta fiyat güncellemesi en az yüzde 40 olmalı”

İEİS/Savaş Malkoç: Sektör olarak çok fedakârlık yaptık. Ama bu durum sürdürülebilir olmaktan çıktı/ **03**

'İlaç fiyatlarında en az %40 güncelleme olmalı'

■ İEİS Genel Sekreteri Savaş Malkoç, ilaç sektörünün sürdürülebilirliği için şubat ayında ilaç fiyatlarına yapılacak güncellenmenin en az yüzde 40 olması gerektiğini belirtti.

■ Malkoç, "Biyoteknolojik ilaca yapılan toplam 14 tesislik yatırım atıl bekliyor. Sektörün sürdürülebilirliği için 2019'da durdurulan teşviklerin devam etmesi gerekiyor" dedi.

YASEMİN SALİH

İlaç Endüstrisi İşverenleri Sendikası (İEİS), 1964'ten bu yana Türk ilaç üreticilerinin önemli bölümünü temsil ediyor. Bugün yerli ve uluslararası 56 üyesi olan sendikanın, pazar payı yüzde 40'lara ulaşmış durumda. İEİS Genel Sekreteri Savaş Malkoç ile sektörün pandemi dönemindeki görünümünü, yatırımların geleceğini ve ilaç fiyatlarında beklenen güncellemeyi konuştuk.

Pandemide başarılı sınav

Pandeminin ilk yılı olan 2020'de ilaç pazarının 47,9 milyar TL'ye ulaştığını söyleyen Savaş Malkoç, net bir resim çizdi: "Pazar kutu bazında yüzde 7 daralarak 2,2 milyar kutu seviyesine geldi. 2021'de ise Türk ilaç pazarı 60 milyar TL'ye ulaştı. Kutu bazında yüzde 5 büyümeyle yaklaşık 2,3 milyar kutu seviyesine gelindi. Pandeminin ilk aylarında birçok alanda tedarik sıkıntısı yaşanırken ilaç için böyle bir durum söz konusu olmadı."

Malkoç'un verdiği bilgilere göre bugün Türkiye'de ilaç ihtiyacının yaklaşık yüzde 90'ı yurt içinde üretiliyor. Bu oran 2015'te yüzde 79 seviyesindeydi. Değer bazında ise 2015-2021 döneminde yurt içinde üretilen ilaçların oranı yüzde 43'ten yüzde 52 seviyesine ulaştı.

Ar-Ge harcaması %360 arttı

İEİS Genel Sekreteri'nin dikkat çektiği bir başka konu ise sektörün Ar-Ge iştahı. Malkoç, şu rakamları verdi: "2008'de sadece bir olan akredite ilaç Ar-Ge merkezi sayısı bugün 37'ye yükselmiş durumda. Bu merkezlerde toplam bin 450 yüksek nitelikli personel istihdam ediliyor. İlaç Ar-Ge harcaması ise son 10 yılda yüzde 360 arttı." Malkoç, yatırım iştahının özellikle biyoteknolojik ilaç alanında devam ettiğinin de

"Bölge üssü olmak istiyoruz"

altını çizdi. Biyoteknoloji alanında bugüne kadar alınan yatırım teşvik belgesi tutarı 1,1 milyar dolara ulaşmış durumda. Malkoç, "Ayrıca ilaç firmalarımız yurtdışında da stratejik yatırımlar yapmaya devam ediyor. Mevcutta altı biyobenzer ilaç üretim tesisi tamamlandı. Dokuz tesis ise üretime geçmek üzere hazırlık aşamasında. Neredeyse onlar da bitti ama teşvikler 2019'da sona erince hepsi beklemeye alındı. Üretime geçilemiyor. Bunun bir nedeni de kur ve ilaç fiyatlama politikaları" ifadelerini kullandı.

Mevzuat bekleniyor!

İEİS Genel Sekreteri Malkoç'un çizdiği vizyon net: "Türkiye artık konvansiyonel ilaç dönemi kapatıyor; biyoteknolojik ve biyolojik ilaç pazarına odaklanmış durumda." Şu anda dünyada biyoteknolojik ilaçların pazar payının yüzde 30'larda olduğunu söyleyen Malkoç, Türk ilaç endüstrisinin de bu alanda büyümesi için ekosistemin uygun olması gerektiğine dikkat çekti. Özel sektör olarak tüm hazırlıkları tamamladıklarını anlatan Malkoç, şöyle devam etti: "Gerekli platformlar kuruldu. Biyoteknolojik ilaçların ruhsatlan-

dırma kuralları da güncellendi. Biyoteknolojik İlaç Kılavuzu yayımlandı. Çok doğru bir mevzuat oluşturuldu. Şu anda alt mevzuatları hazırlanıyor. Bunu bekliyoruz. İkinci olarak da geri ödeme politikaları var. Geri ödeme sisteminin sektörün yatırım iştahını azaltmayacak şekilde yenilenmesi lazım. Bunun için de hazırlıklar sürüyor. Atıl yatırımların harekete geçmesi ve yenilerinin gelmesi için nitelikli eleman, nakdi teşvikler, ruhsat mevzuatı ve buna uygun geri ödeme politikaları gerekiyor."

mRNA aşısı altyapısı var!

Türkiye'de her türlü yeni teknolojiyi geliştirecek altyapı bulunduğunu anlatan Savaş Malkoç, atıl yatırımlar içinde aşımın da bulunduğunu altını çizdi. Malkoç, "mRNA teknolojisiyle aşısı üretecek altyapımız var. İnaktif aşıda nasıl hızlı yol alındığını gördük. Üç aylık işbirliğiyle hemen hayata geçirildi. mRNA aşısı için de büyük firmalarla görüşmeler yapılıyor. Yakın zamanda kendi aşımızı üretecek hale geliriz" dedi.

İlaç neden bulunamıyor?

Ekim ayından bu yana tartışılan "ilaç bulunamıyor" konusu, İE-

Dünyada ilaç firmalarının cironun yüzde 10'unu Ar-Ge harcadığını ancak Türkiye'de bu oranın yüzde 5'lerde bile olmadığını söyleyen Savaş Malkoç, ilaçta yerleşme politikaları doğrultusunda verilen desteklerin kesilmesiyle yatırımların daha da sıkıntıya girdiğini ifade etti. Malkoç'a göre ilaçta yatırım süreci 1,5 yıl önce kesintiye uğradı. Malkoç nedenini şöyle açıkladı: "Devletin ilaçta yerleşme politikaları çerçevesinde verdiği teşviklerle uluslararası şirketler de tek başına veya yerel ortaklarla yatırım geldiler. Bu arada DSÖ'ye açılan dava süreci başladı. Sağlık Bakanlığı 2019'da ilaçta yerleşme teşviklerini askıya aldı. Biyobenzer ilaç tesisleri tamamlandı ama atıl bekliyor. Gerekli görüşmeleri yaptık. Sürecin zarar verdiğinin onlar da farkında, yeniden açılmasını bekliyoruz. Türkiye ilaç endüstrisi olarak önce bölgesel sonra küresel alanda üretim ve ihracat üssü olmak istiyoruz ama bazı adımların atılması gerekiyor."

İS'in de gündeminde. Sektörde etken madde, yardımcı madde, enerji, ambalaj gibi birçok kalemede maliyetlerin arttığını, bir yıldır fiyatı artmayan tek şeyin ilaç olduğunu bildiren Malkoç, bunun sürdürülebilir olmadığını ifade etti. Malkoç, şubatındaki fiyat güncellemesiyle ilgili şunları söyledi:

Yatırımlar hayata geçemez

"İlaç sektörü olarak devleti hep destekledik, fedakarlıklar yaptık. Ama artık bu durum sürdürülebilir olmaktan çıktı. Devletin gerçeklerini de biliyoruz. Ne var ki; bu kriz devam ederse sosyal devletin de sürdürülebilirliği kalmayacak. Şubat ayında ilaç sektörü için Euro kuru E=6,29,25 TL olarak görülüyor. Bu, ilaç fiyatlarında yüzde 37,43'lük artış demek. Geçmiş yılların yükü de var. Bu durumda sektör nasıl kendi molekülünü üretsin? Bu şekilde 2022 için planlanan yatırımlar hayata geçirilemez. Bu güncelleme yılda bir kez olmamalı, en az iki kez olmalı. Ayrıca fiyat güncellemesi de en az yüzde 40 olmalı. Bu, sektöre 'Devlet olarak yanınızdayım' mesajı verecektir. Bizim artık kurları değil, biyoteknolojik ilaç yatırımlarını konuşmamız lazım."